

KLASSE A

Het in Hailsham, East Sussex gesitueerde Spendor Audio Systems timmert de laatste jaren flink aan de audioweg. Het meest opmerkelijke nieuwe Spendor model is de onlangs besproken SA1 mini-monitor. Maar de A-serie heeft ook al voor heel wat opschudding gezorgd, met name in het Verenigd Koninkrijk. De A modellen zijn in in zekere zin nieuwe versies van de voormalige S-serie vloerstaanders.

KILIAN BAKKER

Spendor werd in 1969 opgericht door Spencer en Dorothy Hughes, vandaar de naam (Spen-Dor). Het bedrijf was toen gesitueerd in een oude molen, waar men met een klein team de zelf ontworpen drivers en weergevers fabriceerde. Spencer Hughes was laboratoriumtechnicus bij de Research Department van de BBC geweest, waar hij onder andere werkte aan de ontwikkeling van een nieuw conusmateriaal genaamd *Bextrene* (min of meer gelijktijdig met KEF's Raymond Cooke). Op basis van het onderzoek dat hij had gedaan voor de BBC besloot Hughes om thuis zijn eigen unit met een 8 inch Bextrene conus te gaan ontwikkelen. Deze unit werd legendarisch en de monitor weergever waar het deel van uitmaakte zou het begin van Spendor inluiden: de BC1. De twee letters in deze naam staan dan ook trots voor Bextrene Cone. Na de BC1 volgde een ware stamboom aan bijzondere weergevers die alle één ding gemeen hadden: een zo eerlijk mogelijke weergave. De BC1 werd een favoriet bij de BBC en net als de LS3/5a kregen de BC1 en zijn latere incarnaties een ware cultstatus bij een steeds groter wordende groep audiofielen. Derek Hughes, zoon van Spencer, nam later de leiding over van zijn vader. Spendor bleef daardoor nog jarenlang een familiebedrijf tot in 2001 Philip Swift (oprichter van het befaamde Audiolab) Spendor overneemt. Het doel van Swift was om naast de traditionele Spendor modellen meer progressieve lijnen te lanceren waar innovatie gekoppeld aan hoge kwaliteit en een modernere vormgeving voorop moesten staan. De natuurlijke en neutrale klank waarmee Spendor zijn sporen heeft verdiend blijft het uitgangspunt voor elk nieuw ontwerp, aldus Swift.

De / in hoofdlijnen

Spendor heeft momenteel drie hoofdlijnen; A, SA en ST. Daarnaast blijft de vroegere SP-serie in

productie die de naam Classic Series heeft gekregen (onder de Classic modellen vallen de fameuse SP1/2E – gebaseerd op de BC1 – en de uit de kluiten gewassen SP100). De doelstellingen van Philip Swift werden stuk voor stuk gerealiseerd in de 'S Series', waarvan de S5e nog altijd mijn persoonlijke favoriet is. De geliefde S-lijn is inmiddels opgevolgd door de A-lijn waarvan de typenummers voor ingewijden wat verward zullen zijn. Nummer 3 duidde voorheen de stand-staander uit een reeks aan terwijl de A3 juist een tweeweg vloerstaander is. Enfin, daar zal de SA1 wel de oorzaak van zijn (eerder door mij besproken voor HVT). De A5 2.5 weg weergever (eveneens hier de revue gepasseerd) is al tamelijk compact dus zal de nieuwe A3 vooral hoog moeten scoren qua value for money...

A3

Sommige weergevers ogen onopvallend maar aantrekkelijk, wat nieuwsgierig maakt naar de auditieve prestaties. Als bescheiden geproportioneerde zuil met een 2-weg configuratie is het concept van de A3 op en top Brits. Spendor houdt sinds de oprichting vast aan het geheel binnenshuis ontwikkelen van mid/laag weergevers en het 'op maat' laten fabriceren van de hoogfrequent units. Dat was ooit een kenmerk van de meest bekende BBC leveranciers zoals Rogers, Spendor en Harbeth. Alhoewel de A lijn voortbordurt op de geliefde S modellen, zijn juist de weergave-units meer geavanceerd. De nieuwe

units hebben hun bestaan mede te danken aan de kennis die werd opgedaan bij de ontwikkeling van de SA1 (eerder door mij besproken voor HVT).

Beide units van de A3 doen inderdaad denken aan de SA1 weergever; de hoogfrequent-unit is zelfs identiek aan die van Spendor's super-mini. Het heeft een 22 millimeter 'silk-mesh' koepelmembraan met extra damping en een speciale 'wide-surround' ophanging waarmee de voordelen van een klein en licht membraan (vergroot bereik in het hoog) worden gecombineerd met dat van een groter membraan (betere overgang naar de mid/laag unit) waardoor vervorming over een groot bereik laag blijft. De nieuwe mid/laag unit heeft een magnesium chassis, een 15 centimeter diameter 'ep38' (ep staat voor engineering polymer) conus en een binnenshuis ontwikkelde surround-ophanging met een uniek profiel wat voor een meer lineair gedrag zorgt, aldus Spendor. Het audiosignaal komt binnen via een paar stevige single-wire WBT aansluitingen en verzilverd koperdraad met halogeenvrije isolatie.

De A3 klankkast heeft een hoge rigiditeit dankzij vier interne stalen (!) stabilisatoren die letterlijk nauw verbonden zijn met de kastconstructie. Philip Swift is een kei in het vinden van onconventionele oplossingen waarmee de effectiviteit en esthetiek van een klankkast gelijktijdig worden geoptimaliseerd. Om interne staande golven het leven zuur te maken hebben de openingen in de MDF verstevigingribben een asymmetrisch verloop. Er wordt voorts gebruik gemaakt van zogenoemde Dynamic Damping, wat bestaat uit kleine multilaags polymeerdempers die op knooppunten zijn aangebracht. De bedoeling daarvan is, dat ongewenste energie effectief wordt omgezet in warmte. Dat doet weer denken aan de 'lossy construction, critically damped' klankkasten van enkele klassieke BBC monitoren.

Daarnaast zijn de A-modellen van een nieuwe sokkel voorzien. De S-serie vloerstaanders waren reeds van een goed ontworpen T-vorm sokkel voorzien maar niet iedereen zal de daaruit voortvloeiende rand hout aan de voorzijde en de twee flank-eilanden even elegant hebben gevonden. De nieuwe A vloerstaanders hebben een MDF sokkel die geen millimeter groter is dan de 'footprint' van de klankkast. Normaliter zou men schroefdraadbussen voor spikes niet al te dicht bij de hoeken van een MDF plaat kunnen plaatsen, vandaar dat de meeste MDF sokkels buiten de kast steken. De nieuwe Spendor sokkels zijn aan de onderzijde van goed verankerde metalen hoekplaten voorzien waarmee elk spikeschroefdraad zo dicht mogelijk bij een hoek wordt gebracht. Daarmee wil Spendor twee vliegen in één klap slaan: een onopvallende sokkel en een bruikbare spike-afstand.

Technisch

Het frequentiebereik loopt van 70Hz tot 20kHz ($\pm$ 3dB) en de vrij lage gevoeligheid resulteert in een geluidsdruk van 85dB bij 1 watt aansturing, gemeten op 1 meter afstand. De nominale impedantie is 8 ohm (het opgegeven minimum is een vriendelijke 6,2 ohm). De A3 meet 75,5 bij 16,5 bij 25 centimeter (HXBXD) en weegt per stuk 12,5 kilo. De klankkast is leverbaar in licht eiken, donker noten, kersen en zwart essen. Het uitstekend verpakte recensiepaar was afgewerkt in notenfineer met een grijsbruine kleurstelling. Notenhout kan een diepbruine, warme gloed hebben terwijl dit fineer eerder de opbeurende tint van een winterse namiddag in de Schotse hooglanden had. Ook dat heeft zijn charme natuurlijk en het moet gezegd dat het fineer goed was afgewerkt. In tegenstelling tot de Spendor SA1 worden de frontjes van de A3 niet met behulp van magneetjes op hun plek gehouden maar met bescheiden geproportioneerde kunststof noppen. De goed verpakte en robuuste spikes hebben ondanks de slimme montageplaten toch een vrij

beperkte onderlinge afstand. Het fraaie uiterlijk van de satijnzwarte sokkel gaat dus ten koste van – met name laterale – stabiliteit. Hardstenen platen kunnen bij dergelijke ranke klankkasten uitkomst bieden en zijn bij houten vloeren bijna onontbeerlijk.

Luisteren

Met de Rory Block CD *'Blues Walkin' Like A Man'* wisten de A3's ondanks het bescheiden voorkomen een grootschalige, royale afbeelding te bieden. Bij het krachtige gitaarspel kwamen de stompen op de klankkast goed naar voren terwijl na elke snaaruitbarsting een duidelijk onderstreepte nagalm met navenante energie hoorbaar was. Make no mistake; deze UK-ukkiees komen goed voor zichzelf op en laten op enthousiaste wijze van zich horen. Haar zang kwam minder expressief over dan via de ESL57's maar de weergave was vrijwel even moeiteloos als dat van de elektrostatische veteranen. *Blues Walkin' Like A Man* werd met een aangename mix van souplesse, ruimtelijke vrijheid en timbrale rijkdom gepresenteerd. Schijf na schijf viel het op dat stemmen behalve vrij in de ruimte afgebeeld ook timbraal natuurlijk overkwamen. Donkerder en minder naar voren geplaatst dan via de onnavolgbare Studio 2SE's maar zeer muzikaal.

Richard Thompson tijd. Van het onvolprezen album *'Mock Tudor'* werden de tracks *'Cooksferry Queen'* en *'Dry My Tears And Move On'* beluisterd. De eerste liep als een goed geoliede stoomlocomotief, met een hoogst aanstekelijk klinkende ritmesectie die stilzitten in de hotspot bemoeilijkte. De combinatie van up-tempo drums, ruig mondharmonicaspel en een al even verhit zingende Richard Thompson bracht een brede grijns op mijn gezicht; deze kleine zuiltjes weten ritmische drive en vocaal drama op hoogst aangename wijze over te brengen. Aan pseudoholografie of hartstoppende stompen doen ze niet maar dat is in muzikaal opzicht ondergeschikt aan wat ze bovengemiddeld goed doen; de luisteraar auditief voeden met aangename klanken. *Dry My Tears* is hier onderhand een vaste testtrack vanwege de eerlijke, energieke opname van een bewogen sessie. Het krachtige plukspel van bassist Danny Thompson kwam op kernachtige en ietwat droge wijze naar voren terwijl de percussie opmerkelijk expressief over het voetlicht werd gebracht. De harde drumklappen kregen een overtuigende elasticiteit en impact mee met een duidelijke

uitsterving. Het droeve stemgeluid van Richard Thompson kwam behoorlijk goed uit de muzikale verf (het drama) maar het haalde niet het niveau van articulatie en openheid die wordt verkregen met de meer kostbare Harbeth P3ESR compact-monitor.

Daarvoor hoeft de A3 zich niet te schamen; de ESR zit op het niveau van een Spendor SA1 en is op het punt van fijndetail een meester-stemweergever terwijl de A3 met minder resolutie de zeggingskracht van goed opgenomen zang uitstekend kan communiceren. Bij de weergave van de AudioQuest LP Trio Galanterie 'Eighteen Century Music For Lute And Strings' werd met name de cello op gloedvolle wijze gepresenteerd. In timbraal opzicht lag de weergave van de viool en luit zeer prettig in het gehoor maar bij de ongecompliceerde presentatie lag de nadruk meer op vloeiendheid en tonale expressie dan het plukspel of het uitlichten van individuele bijklanken.

Van de Chris Smither CD 'Another Way To Find You' werd de bijna spookachtige solo live-studio track 'I Feel The Same' beluisterd. Door een vreemd ingestelde stemmicrofoon-delay kan deze opname onder bepaalde omstandigheden desoriënterend hol overkomen. De A3's bleken geen enkele moeite te hebben met het contrast tussen de meer directe gitaarregistratie en de aan dwaallichtneigingen leidende stemopname. Spendor's kleinste vloerstaanders wisten instrument en zang met de vereiste timbrale contrastwerking en ruimtelijke coherentie neer te zetten. Het moet gezegd dat ze geheel vrij in de ruimte stonden opgesteld (ruim een meter van de achterwand) maar daarmee kwam het potentiële prestatie-niveau des te duidelijker naar voren.

'Four Seasons In One Day', een persoonlijke Crowded House favoriet, kondigde zich op onverwacht daadkrachtige wijze aan met een solide en goed gebalde percussie. Het aimabele stemgeluid van Neil Finn werd als zodanig en met goede focus gepresenteerd. De typische melancholieke sfeer van *Four Seasons In One Day* werd alle eer aangedaan. Cheryl Wheeler, een in Europa onvolprezen songwriter/zangeres, heeft met het album *Sylvia Hotel* haar meest kleurrijke werk geleverd. 'Rainy Road Into Atlanta' is een schoolvoorbeeld van haar boeiende zang en speelstijl. Het start met een kundig gespeelde snarenburst op een akoestische gitaar die rijk en krachtig klonk, zoals het hoort. Haar zang kwam persoonlijk en menselijk over. Deze opname onderstreept haar medeklinkers en dat kwam via de A3's minder duidelijk naar voren. De Spendor A3's leggen eerder de nadruk op zangstijl, timbre en de onderliggende emotionele lading dan op ademhaling of dictie. Voor muziek-liefhebbers die niet graag naar benadrukte s- of t-klanken luisteren zijn dit geschikte weergevers die de muzikale kern meer belichten dan de (vaak onbedoelde) bijwerkingen. Tijdens de instrumentale break kwam de elasticiteit van de trommelvellen goed uit de verf en werden de harde drumklappen met royale luchtstoten neergezet. Deze track eindigt met een uiterst subtiele tik tegen een bekken, wat een luchtige metaalruis en bovengemiddeld lange uitsterving liet horen. *Sylvia Hotel* is geen gemakkelijk album wat hier meestal het beste tot zijn muzikale recht komt via de QUAD weergevers. In direct vergelijk boden de ESL's meer inzicht in het spel en de opname maar de bescheiden Spendors lieten een hoog niveau van ontspanning en ruimtelijke vrijheid horen die smakelijk in het gehoor lag.

Conclusie

De A3 is zowel prettig geproportioneerd als auditief aangenaam. Wanneer men een menselijk karakter zou willen

toedichten aan deze weergever, zou de A3 goed geluimd mogen worden genoemd. Dat betekent niet dat het een verlegen vertolker is, integendeel. Stressvrije weergave gaat hand in hand met muzikale zeggingskracht. Het is een soepele weergever die bovenal een natuurlijke timbrale weergave en ruimtelijke vrijheid biedt. Bij dit ontwerp is de balans in meerdere opzichten knap gekozen, wat heeft geleid tot een bewonderenswaardige weergever.

Importeur Spendor: Dimex;
www.dimex.nl / tel. +31(0)70 404 2647
Spendor A3: € 1.590 per paar

Toepaste apparatuur:

Analoge bron: Linn LP12/Jelco SA-750D/Synfona Scriptor MC
Phonotrappen: Moth RIAA, Synfona
Digitale Bronnen: Heed DT, Heed Dactile 2, Marantz CD72II, Bel Canto C5i
Versterkers: Heed Pre, Moth 30 Stereo, Bel Canto C5i
Weergevers: Monitor Audio Studio 2SE, QUAD ESL, Harbeth P3ESR
Kabels: QED Qunex2, QED Original, Monster D1000
Lichtnet: Lapp/Popp strip, Belden IEC, Kemp SNS, Kemp SR Plug

Toepaste apparatuur:

Analoge bron: Linn LP12/Jelco SA-750D/Synfona Scriptor MC
Phonotrappen: Moth RIAA, Synfona
Digitale Bronnen: Heed DT, Heed Dactile 2, Marantz CD72II, Bel Canto C5i
Versterkers: Heed Pre, Moth 30 Stereo, Bel Canto C5i
Weergevers: Monitor Audio Studio 2SE, QUAD ESL, Harbeth P3ESR
Kabels: QED Qunex2, QED Original, Monster D1000
Lichtnet: Lapp/Popp strip, Belden IEC, Kemp SNS, Kemp SR Plug